

bilaga Bun §116c

fyrkantens gymnasiesamverkan
BODEN LULEÅ PITEÅ ÄLVSBYN

Utvärdering/sammanfattning av samverkansavtal 2009-2013

**Sammandrag av utvärdering kopplat till kommunalförbunds
utredning/diskussion**

Mars 2013

RR AMO MÖ^a

Utvärdering 2008

Huvudfrågan i utvärderingen 2008 var: *Huruvida samverkansavtalet är till gagn för eleverna i fyrkanten området eller inte?*

Måttstock = elevernas rörlighet. Begränsad rörlighet 2006-2008. Tre faktorer belysta:

1. Ny reform var vid utvärdering fortfarande i inledningskede
2. Många processer med meningsskiljaktigheter, otydliga riktlinjer samt implementeringssvårigheter (var avtalet utformat för våra förutsättningar?)
3. Elevernas val att gå sin utbildning i hemkommun var tydlig.

Potential finns att uppfattas som till nytta för eleven. Vikande elevunderlag, kommunerna klarar inte att ensam organisera och finansiera utbildningar av fullgott utbud och kvalitet. Dock kan brukarnytan ses som ett tvång, ett val man inte gjort under andra omständigheter.

*Betoning och rekommendation i utvärderingen: För att meningsfullt utvärdera målstyrd verksamhet måste det finnas **klargjorda mätbara mål**. Rekommendation: Precisera ett antal operativa delmål som kan kvantifieras. Ska vara relevanta för samverkans vision, begripliga för de som ska arbeta med dem (tjänstemän och politiker) och realistiska att nå.*

Nuvarande avtal

Målbeskrivning: *Utbildningen i 4-kantsregionen skall vara av mycket hög kvalitet och stå sig väl vid fördjupade nationella och internationella jämförelser.*

Kvalitetsmätt:

1. Informationen ang. studievägarna på gymnasienivå i 4-kanten skall hålla en hög kvalitativ nivå sett ur elevens perspektiv. Eleverna ska vara nöjda med studievägledningen till sin gymnasieutbildning.
2. 4-kantens skolor ska vara ledande i Sverige gällande kvalitén på utbildningarna:
  - Eleverna ska i genomsnitt ha högre resultat än riksgenomsnittet.
  - Eleverna ska vara nöjda med sin utbildning och lärmiljö.
3. Öka elevernas inflytande.
4. All utbildning och dess institutioner skall vara utvecklingsbenägna genom: Samverkan i olika nätverksgrupper ex: rektorer, studie- och yrkesvägledare, lärare, gemensamma programråd i syfte att höja kvalitén i utbildningarna för eleverna. Skolorna i 4-kanten ska ha ett ömsesidigt utbyte med arbetslivet.
- 5.4-kantens gymnasiesamverkan ska bidra till kostnadseffektivitet i kommunerna.

Redovisning avseende de mätbara kvalitetsmått i ett 4-kantsperspektiv:

Eleverna ska vara nöjda med studievägledningen till sin gymnasieutbildning

På frågan hur nöjd man är i **helhet** med informationen/vägledning man fått inför gymnasievalet uppger **88 %** att man är nöjd eller mycket nöjd. (73 % 2009) (78 % 2010) (78 % 2011) (Skillnader i kommunerna 2012: Boden 90 %, Luleå 75 %, Piteå 95 % och Älvsbyn 99 %.)

På frågan ang. hur nöjd man är med informationen/ vägledning man fått **från skolan** uppger **81 %** att man är nöjd eller mycket nöjd. (72 % 2010) (74 % 2011) (Skillnader i kommunerna 2012: Boden 82 %, Luleå 65 %, Piteå 90 % och Älvsbyn 86 %.)

RR AM MO

Eleverna ska i genomsnitt ha högre resultat än riksgenomsnittet:

Nationella program 4-kanten genomsnittligt meritvärde: 2011: **14,0** 2012: **14,1**
Rikssnitt nationella program genomsnittligt meritvärde: 2011: **14,0** 2012: **14,0**
4-kantselever i annan 4-kantskommun genomsnittligt meritvärde: **13,6**

Procentuell andel med grundläggande behörighet till högskolestudier med slutbetyg:

Nationella program 4-kanten 2011: **94 %** 2012: **90 %**

Rikssnitt nationella program: 2011: **87%** 2012: **87%**

4-kantselever i annan 4-kantskommun: **96%**

Eleverna ska vara nöjda med sin utbildning och lärmiljö

4-kants elever i annan 4-kantskommun, **nöjdhetsgrad av utbildning och lärmiljö (åk2).**

Frågor kring: Valt rätt program, kunskap om målen, hjälp med skolarbete, arbetsro i skolan, kompetenta lärare, modern teknik = 2011: **3,4** i snittbetyg 2012: **3,2** (Skala 1-4)

Öka elevers medverkan, inflytande i samverkansfrågor

4-kantselevers (helhetsbild) **upplevelser av studier i annan 4-kantskommun (åk2.)** Frågor

kring: Valt rätt program, kunskap om målen, hjälp med skolarbete, arbetsro i skolan, kompetenta lärare, modern teknik praktik, kommunikationer, mottagande på skolan, reseersättning, inackorderingsbidrag.

Eleverna ger betyg **2,8** i genomsnitt 2011 och **2,8** 2012 (Skala1-4)

Övriga mätningar kopplade till elever/analys av elevstatistik

Antal avbrott/studieuppehåll

Läsår 2009-2010 **3 % (178st)** av alla elever åk1-3 i samverkansområdet

Läsår 2010-2011 **5 % (294st)** av alla elever åk1-3 i samverkansområdet

Läsår 2011-2012 **4 % (178st)** av alla elever åk1-3 i samverkansområdet

Yrkesprogrammen flest avbrott, Individuella programmen därefter

Åk1:

Riket= 3 %

Riket= 3 %

Riket= 3 %

Omval/börjar om från åk 1

Läsår 2009-2010 **20 %** av alla sökande, **14 %** av alla antagna

Läsår 2010-2011 **17 %** av alla sökande, **18 %** av alla antagna

Läsår 2011-2012 **18 %** av alla sökande, **16 %** av alla antagna

Läsår 2012-2013 **16 %** av alla sökande **15 %** av alla antagna

Genomgående ca 40 % från Individuella programmen

Riket=18 %

Riket= 11 %

Riket= 12 %

Rörlighet för samverkansområdet 2007-2012

(antal elever som antagits till 4-kantskommun från annan 4-kantskommun/läsår)

Läsår:	Luleå:	Piteå:	Boden:	Älvsbyn:	Summa rörlighet:
07/08	102	38	17	9	166 7 % av alla antagna i samverkan
08/09	95	42	33	12	182 9 % av alla antagna i samverkan
09/10	100	40	30	10	180 9 % av alla antagna i samverkan
10/11	97	28	26	15	166 9 % av alla antagna i samverkan
11/12	109	46	22	28	205 12% av alla antagna i samverkan
12/13	95	38	25	24	182 12% av alla antagna i samverkan

RR also NO

- Eleverna söker oftast program i annan 4-kantskommun som inte finns i hemkommunen. (Spridning)
- Antalet sökande till de fristående skolorna från 4kantskommunerna/elever åk9:

2012	2011	2010
NTI=71(4 %)	NTI=76 (5 %)	NTI=91(5 %)
ENP=23 (1,5 %)	ENP=45 (3 %)	ENP=31(2 %)
Prak=35 (2 %)	Prak=53 (3 %)	Prak=37 (2 %)
- Antalet sökande till Grans naturbruksskola från 4-kantskommunerna/elever åk9:

2012	2011	2010
35 (+6)(2 %)	32 (2 %)	56 (3 %)
- 4-kants elever som *söker sig utanför* 4-kanten av alla elever i åk9 i 4-kanten:

2012	2011	2010
89(5 %)	108 (7 %)	117(6 %)
- *Antagna elever* från andra kommuner *till* 4-kanten av alla antagna till åk1:

2012	2011	2010
103(7 %)	127 (8 %)	89(5 %)
- Totalt antal sökande elever via vårt gemensamma antagningskansli har sjunkit: Antagning 07/08 fanns ca **3000 sökande** (2272 antagna i samverkansområdet) och antagning 12/13 ca **2200 sökande** (1560 antagna i samverkansområdet) (27 % färre sökande och 31% färre antagna) (Planar ut och går sakta uppåt igen från år 2020.)

Elevstatistik/minskningen (antal elever åk9) i samverkansområdet 2007-2013

Procentuell minskning utifrån folkbokföringskommun mellan 2007 och 2013

Luleå	-32 %	314 elever
Piteå	-34 %	203 elever
Boden	-44 %	176 elever
Älvsbyn	-40 %	53 elever

Antal elever årskurs 9 utifrån folkbokföringskommun 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Luleå	979	957	905	863	758	758	665
Piteå	592	552	520	509	465	453	389
Boden	400	393	387	356	297	292	224
Älvsbyn	133	117	110	101	86	93	80

Mätbara mål är sammanställda och sammanfattningsvis kan konstateras att :
Huvudfrågan i utvärderingen 2008: Huruvida samverkansavtalet är till gagn för eleverna i fyrkanten området eller inte? kan besvaras i utvärderingen av det nuvarande avtalet och dess mätbara kvalitetsmått, med ett ja utifrån följande:

- rörligheten i 4-kanten har ökat och fler elever söker till oss – söktrycket minskar hos de fristående aktörerna
- eleverna i 4-kanten uppvisar resultat och behörigheter som är i paritet och över riksgenomsnittet.
- eleverna ger högt betyg till utbildning och lärmiljö gällande : Valt rätt program, kunskap om målen, hjälp med skolarbete, arbetsro i skolan, kompetenta lärare, modern teknik när det studerar i annan 4-kantskommun.
- nöjdhetsgraden gällande studie- och yrkesvägledningen i åk9 har ökat, 2012 =88% 2011=78%

Områden som fortsatt pekar på utvecklingsbehov enligt mätningarna:

- eleverna ger ett betyg under medel gällande: praktik, kommunikationer, reseersättning, inackorderingsbidrag när det studerar i annan 4-kantskommun
- antalet avbrott studieuppehåll är fortsatt hög
- antalet omval/börjar om från åkl är fortsatt hög

Övrigt

- Övriga faktorer som belystes i 2008 års utvärdering var att det var en ny reform och vid utvärderingen fortfarande i inledningsskede (därför svår att utvärdera) samt att det var många processer med meningsskiljaktigheter, otydliga riktlinjer samt implementeringssvårigheter (var avtalet utformat för våra förutsättningar?) Dessa faktorer har med det nya avtalet tonats ner betydligt. Avtalet är skrivet utifrån 4-kants perspektiv med mätbara mål. Det har troligen fört med sig att färre meningsskiljaktigheter och implementeringssvårigheter uppstått. Sedan har också organisationen hunnit "sätta sig" med tiden. I de frågor där meningsskiljaktigheter uppstått har de främst uppstått med anledning av att man inte hållit sig till samrådsprincipen i avtalet.
- Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege bidrar till en förstärkt och reell samverkan, både för rektorer och pedagoger och gentemot branscher.
- Marknadsföring och information är professionell, gemensam och aktuell.
- Samordning av policyn och riktlinjer sker kontinuerligt.

Möjligheter med samverkansavtalet som utgångspunkt

- "Frittsök" även till inriktningarna i åk2 i samverkansområdet
- Introduktionsprogrammen (de sökbara) (Programinriktat individuellt val) in i avtalet
- Gymnasiesärskolan in i samverkansavtalet
- Utveckla arbetet kring gemensamma kursplaner (kopplat till "frittsök" åk 2)
- Utveckla/utöka arbetet med gemensamma programråd
- Utveckla samarbetet kring lärlingskonceptet
- Utveckla/utöka gemensam kompetensutveckling för personal (utöver college)
- Collegearbetet, utöka
- Utveckla samarbetet med LTU (forskning) genom collegearbetet som ett ex.
- Utöka samverkansområdet, Kalix?
- Utöka arbetet kring gemensamma policyn/riktlinjer
- Utöka samverkan gentemot branscher, arbetsgivare, näringsliv (utöver programråd)
- Utveckla samordningen av ev. lektorstjänster

Med samverkansavtalet råder **samrådsprincipen**, vilket innebär att innan man går till beslut i varje enskild kommun angående dimensionering/förändringar av utbildningsplatser/utbud så ska samråd ske genom möten på politiker och/eller tjänstemannanivå.

Möjligheter med kommunalförbund

- Elevernas möjlighet till att studera på flera orter del av åk/kurser öppnas upp fullt ut
- Elevernas möjligheter att läsa på hemmaplan åk 1 möjliggörs, kan organisera utbildningarna/skolorna på ett nytt sätt med *en huvudman*
- Elevminskningarna/ökningarna möts samordnat
- *Personalen* får större utvecklingsmöjligheter gällande arbetstillfällen, projekt och kompetensutveckling, kan arbeta på flera orter, underlättar för att behålla och rekrytera kompetens/personal, underlättar för introduktionsåret för nya lärare.
- Möjliggör distans/fjärrundervisning med en juridisk arbetsgivare, kan behålla/utveckla program/inriktningar/kurser på orterna, personal och elever får större möjlighet att vara på "hemort"
- Konkurrensen minskar "internt", gemensamma *beslut*
- Profileringar i kommunerna kan stärkas, programutbudet fastställs gemensamt
- Förstärker gymnasiets position gentemot övriga kommuner/gymnasier och regioner
- Resurser- ekonomi: med *en* gymnasieskola och *en* styrning kan man samordna, profilera och planera utifrån ett helhetsperspektiv. En gymnasieskola med gemensamma resurser bör ge ekonomiska fördelar/vinster och som bidrar till att stärka oss som region.
- En starkare samordning och samverkan med LTU/forskning, samnyttjar resurserna
- Kan inbegripa även vuxenutbildningen och särskolan
- Starkare samordning med gemensamma resurser mot branscher, arbetsgivare och näringsliv
- Vid ev. lektorstjänster underlättas samordningen med en arbetsgivare, kan bättre tillgodose alla/ fler ämnen

Med kommunalförbund får man en sammanhållen gymnasieskola i regionen med *en styrning och beslut tas som en kommun (personal, ekonomi, organisation, utveckling m.m.)*

SWOT analys kommunalförbund i 4-kanten

	Positiva faktorer	Negativa faktorer
Interna faktorer	Styrkor ❖ Elevernas möjligheter att läsa på olika orter/ alla årskurser/kurser öppnas fullt ut ❖ Elevförändringarna (antal) möts samordnat ❖ Personalen får större utvecklingsmöjligheter, samordnad kompetensutveckling ❖ Underlättar rekrytering, behålla personal och kompetens ❖ Underlättar för introduktionsåret nya lärare ❖ Lektorstjänster underlättas med en a.g. ❖ Möjliggör distansundervisning – flytta kompetens istället för människor, fler utbildningar på varje ort ❖ Konkurrensen minskar – en skola, gemensamma beslut ex. programutbudet ❖ Profileringar i kommunerna stärks ❖ En styrning som beslutar = ekonomiska fördelar	Svagheter ❖ Den "egna" kommunala styrningen av gymnasieskolan försvinner ❖ Personalen få ett större arbetsområde, mer förflyttning ❖ Farhågor om att program/kurser läggs ner i kommunerna ❖ Farhågor om att gymnasieskolor läggs ner i de mindre kommunerna ❖ Tillhör inte samma kommun/organisation som grundskolan, blir glapp för eleverna
Externa faktorer	Möjligheter ❖ Samnyttjar resurserna i samverkan med LTU ❖ Samnyttjar resurserna mot näringsliv och a.g. ❖ Kan inbegripa vux- och särskola ❖ En stor gymnasieskola stärker oss och ökar attraktionskraften som region; samordnade resurser ger kvalitet och bredd i utbildningarna	Hot ❖ Den egna kommunen längre bort från samverkan med LTU genom gymnasiet ❖ Den egna kommunen tappar den direkta styrningen mot gymnasieskolan kring samordnade insatser/samverkan på kommunnivå med näringsliv och a.g. ❖ Fristående aktörer etablerar sig med program som tas bort

RR AMO MO^u

Erfarenheter från LKF (Lapplands kommunalförbund) Roger Suup ordf. BUN Kiruna och ledamot LKF:s gymnasienämnd)

- Maj 2008 utvärderades dåvarande samverkansavtal och man fann att man inte uppnått uppsatta mål. Framförallt var det svårigheter med att ha flera juridiska personer som ska fatta gemensamma beslut. Var organisatoriska svårigheter kunde inte besluta över skolorna, många nivåer innan beslut fattades.
- Juni 2008 gavs direktionen i LKF förslag från samverkansområdet (ordförande) om att bilda en separat gymnasienämnd under LKF:s direktion.
- Juni 2008 beslutade direktionen att förslaget skulle ut på remiss till kommunerna. Remissrunda med analysen/utvärderingen varför man ej lyckats med samverkansavtalet och förslag till organisation (för arbetsledning, personal, IT och ekonomi.). Remisstiden var fram till dec 2008. Under remisstiden bildades en intermistisk Au bestående av ordförande från varje BUN, förvaltningschefer och gymnasiechefer från varje BUF som arbetade med de organisatoriska frågorna. Det fanns en majoritet bland kommunerna som förordade gemensam gymnasienämnd. Motståndet var dock starkt, främst från personal/fackliga organisationer.
- 1:a kvartalet 2009: *Arbetet i Au* resulterade/genererade en vändning i hela processen. Elevnedgången belystes tydligare och distans/fjärrundervisning lyftes fram tydligare som en möjlighet med en juridisk huvudman. Detta ledde till att man såg fördelar både ur elev- och personalperspektiv med en juridisk huvudman. Större möjligheter att behålla program/inriktningar i den egna kommunen via distans/fjärrundervisning, "Flytta kunskap, inte människor". Man började förstå/uppfatta att övergången till kommunalförbund inte skulle innebära någon förändring (nedläggning av program). Alla 4 kommunerna tog ett beslut under *1:a kvartalet 2009 att ingå i kommunalförbund*.

Sammanfattande råd från LKF:

- Utvärdering/analys av nuvarande samverkan som underlag (inkl. analys av elevstatistiken)
- Ett övergripande förslag till organisation (hur det skulle kunna se ut) Skapa/ha en klar målbild av hur vi ska arbeta i kommunalförbundet
- Bilda arbetsgrupp/utskott som arbetar med organisatoriska förslag/lösningar (arbetsledning, personal, IT och ekonomi- hur skulle det kunna se ut, målbilden?) Blandat politiker och tjänstemän. (Lednings- och utbildningsgrupp är stommen och man tar in expertis, olika kompetenser ex. de fackliga organisationerna i ett tidigt skede)
- Flytta kunskap inte människor – blandade undervisningsformer, distans /fjärrundervisning var nyckeln till lösning för LKF (LKF har gått från 5 kurser på distans läsåret 2010-11, läsåret 2011-12 11st och läsåret 2012-13 till 30 kurser.

Tidsperspektiv/beslutsgång för 4-kanten

LKF hade ett Kommunalförbund med direktion dit samverkanskommunerna (ordförandena från resp. BUN) vände sig med ett förslag att inrätta en gymnasienämnd. Därefter gick förslaget (utvärderingen av avtalet och förslag på organisation gymnasienämnd) ut på remiss till respektive kommun. När remisstiden gått ut (Au bildats och arbetat med organisatoriska frågor och målbild under remisstiden)togs ärendet till beslut i respektive fullmäktige första kvartalet 2009. (Tidsåtgång: Maj 2008-mars 2009)

RR AMO MO

För vårt samverkansområde finns behov att ta beslut om tillvägagångssätt/beslutsgång:

1. **Fullmäktigebeslut** i varje kommun om viljeinriktning: **intresseanmälan och beslut om att ge BUN i respektive kommun uppdrag** att inom *gymnasiesamverkan utvärdera nuvarande avtal och ta fram ett övergripande förslag till organisation (hur det skulle kunna se ut) och skapa/ha en klar målbild av hur vi ska arbeta i kommunalförbundet.*

Kommentar: Utvärdering av nuvarande avtal är klart. En övergripande analys av vad kommunalförbund är och skillnader mot samverkansavtalet finns. Förslag till hur det organisatoriskt skulle kunna se ut och en tydlig målbild kan arbetas fram under 2013 av Lednings- och utbildningsgruppen. **Krävs: Fullmäktigebeslut: Intresseanmälan från respektive kommun samt utredningsuppdrag till samverkansområdet. När? Våren 2013?**

2. **Fullmäktigebeslut** i varje kommun om att bilda kommunalförbund och BUN i respektive kommun får i uppdrag att (inom gymnasiesamverkansområdet) organisera förbundet.

Kommentar: **När? Första kvartalet 2014? (Sökbart för eleverna hösten 2015)**

*Vid frågor: Tove Waara Axelsson 4-kantens gymnasiesamverkan
Tove.waara.axelsson@skol.lulea.se +46706294153*

Diskussions/mötespunkter 12 mars 2012

Inledning: Vid mötet i december 2012 fick kommunchefer/skolchefer i uppdrag att utvärdera pågående samverkansavtal, visa på utvecklingsmöjligheter med samverkansavtal som grund samt visa på en utvecklad analys av vad kommunalförbund innebär. Elevperspektivet, kompetensfrågorna-personal, forskning-utveckling och regional utveckling lyftes fram som viktiga faktorer.

1. Utvärderingen av pågående avtal (Kort redovisning)
2. Utvecklingsmöjligheter med samverkansavtal (Kort redovisning)
3. Diskussion kring SWOT analysen av kommunalförbund (Kort redovisning)
4. **Huvudfråga: Beslutsgång-Tidsperspektiv Hur går vi vidare? Fortsatt utveckling av samverkansavtal eller intresseanmälan för kommunalförbund från respektive fullmäktige?**

RR AAD MÖ